

Jak zbudować i prowadzić centrum RPL
w uczelni?

Opracowanie: Dr Beata Jałocha & Prof. dr hab. Grażyna Praweńska-Skrzypek (Uniwersytet Jagielloński)

Niniejsza publikacja wydana jest na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne -
Na tych samych warunkach 3.0 Polska

Program Uczenie się przez całe życie

Publikacja powstała w wyniku projektu „Uniwersyteckie Centra Uznawania Kwalifikacji – pomost pomiędzy szkolnictwem wyższym a kształceniem i szkoleniem zawodowym” zrealizowanego przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.

Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autorów. Komisja Europejska ani Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną ani za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

www.u-rpl.eu

Kraków, 2013

Wstęp

Niniejsze opracowanie powstało w wyniku projektu „Uniwersyteckie Centra Uznawania Kwalifikacji – pomost pomiędzy szkolnictwem wyższym a kształceniem i szkoleniem zawodowym”, zrealizowanego w ramach programu Leonardo da Vinci Transfer Innowacji. Projekt został zrealizowany w latach 2011-2013 przez Uniwersytet Jagielloński (Polska), Université Paris Est Creteil (Francja), Edinburgh Napier University (Wielka Brytania) oraz Institut za Rozvoj Obrazovanja (Chorwacja).

Celem projektu był transfer innowacji - rozwiązań dotyczących uznawania efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną (ang. Recognition of Prior Learning, RPL) - z krajów posiadających wieloletnią tradycję i dojrzałe systemy RPL (Francja, Wielka Brytania) do krajów rozpoczynających budowę rozwiązań w tym zakresie (Polska, Chorwacja).

Opracowanie to ma na celu przedstawienie głównych elementów niezbędnych dla zbudowania centrum RPL w uczelni, zebranych i opracowanych na podstawie badań prowadzonych w ramach zrealizowanego projektu oraz doświadczeń funkcjonowania różnych systemów RPL w różnych krajach i uczelniach¹. Jego głównym adresatem są przedstawiciele instytucji szkolnictwa wyższego oraz organów nadzorujących pracę uczelni.

1 Opracowania, które wykorzystaliśmy, wymienione zostały na końcu niniejszej publikacji.

Główne założenia RPL w szkolnictwie wyższym

Usługi formalnego uznawania w uczelni efektów uczenia się osiągniętych poza formalną edukacją (RPL, Recognition of Prior Learning) polegają nie tylko na potwierdzaniu kompetencji. Są one również elementem procesu kształcenia i uczenia się. Uczestnik takiego procesu uczy się przeprowadzania samooceny, a także otrzymuje wskazówki co do dalszego rozwoju swoich kompetencji. Aby skutecznie rozpocząć proces uznawania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną, uczelnia winna rozumieć i stosować poniższe założenia:

- Nie ma różnicy pomiędzy określonymi efektami uczenia się osiągniętymi w uczelni i poza nią. RPL jest ważną metodą uznawania efektów uczenia się, niezależnie od kontekstu w jakim oceniane uczenie się miało miejsce.
- Procesy, procedury, praktyki i wszelkie decyzje dotyczące RPL w uczelni powinny być sprawiedliwe, transparentne, niezawodne i dostępne dla wszystkich zainteresowanych osób.
- RPL jest dobrowolnym procesem, skupionym wokół osoby uczącego się (Kandydata). Kandydat powinien otrzymać poradę i wsparcie w procesie RPL, zarówno przed przedłożeniem jak i w trakcie oceny przedstawionych dowodów uprzedniego uczenia się.
- Proces oceny RPL musi podlegać takim samym systemom zapewnienia jakości, jakim podlega każda inna forma usług/działalności dokonywana w uczelni.
- Metody oceny wykorzystywane w procesie RPL muszą być równorzędne pod względem ich standardu i rygoryzmu wszelkim innym metodom wykorzystywanym w uczelni, przy jednoczesnej ich spójności z przedmiotem oceny (efektami uczenia się).
- Obowiązek przygotowania dowodów posiadania efektów uczenia się spoczywa na osobie ubiegającej się o ich uznanie.

RPL jako nowa usługa edukacyjna uczelni

Uczelnie, aby móc sprawnie prowadzić proces uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza formalnym systemem edukacji (ang. Recognition of Prior Learning, RPL), wyodrębniają w swojej strukturze komórkę odpowiedzialną za procedury RPL. Komórki te nazywane są w różnorodny sposób, w zależności od pełnionych przez nie funkcji i genezy ich powstania w uczelni, łączy je natomiast

cel ich istnienia: realizowanie procesu RPL. Centra takie niejednokrotnie pełnią funkcję ośrodków Lifelong Learning (LLL), których jednym z zadań jest prowadzenie procedur RPL.

Zasadniczym celem usług edukacyjnych z zakresu RPL jest stwierdzenie, na podstawie jednoznacznych dowodów oraz w trybie jasnych procedur, czy i w jakim stopniu dorosła osoba, która nie ukończyła formalnego procesu edukacji, opanowała określone efekty uczenia się właściwe dla określonego procesu edukacji formalnej. Efekty te mogą dotyczyć różnych programów, modułów i kierunków kształcenia, realizowanych w danej uczelni.

Doświadczenia innych krajów pokazują, że Centra RPL powstają w wyniku decyzji podjętych przez władze uczelni lub też realizowanych projektów dotyczących LLL oraz RPL. Głównym powodem, dla którego w uczelniach tworzone są centra RPL, jest fakt, iż powierzenie koordynacji procesu RPL jednej, wydzielonej komórce, ułatwia zarządzanie obsługą tych procesów w całej uczelni. Istotne jest też stworzenie warunków dla zarządzania procesem zapewnienia jakości usług RPL, w ramach wewnątrzuczelnianych systemów.

Uczelnia, która zmierza utworzyć w swoich strukturach centrum RPL musi:

- Zatrudnić/skierować do pracy w centrum pracowników administracyjnych o odpowiednich kwalifikacjach
- Wbudować proces uznawania w politykę zapewniania jakości uczelni
- Zrekrutować wśród kadry akademickiej i przeszkolić specjalistów z różnych dziedzin: wszystkie obszary nauczania, w których uczelnia chce realizować procedury RPL powinny mieć przypisanych asesorów
- Zapewnić profesjonalnych doradców w zakresie bilansu zawodowo-edukacyjnego pomagających przygotować portfolio oraz identyfikować obszary zbieżności efektów osiągniętych poza uczelnią i nabywanych w procesie kształcenia w uczelni
- Zapewnić pełną i kompleksową informację na temat możliwości RPL w uczelni

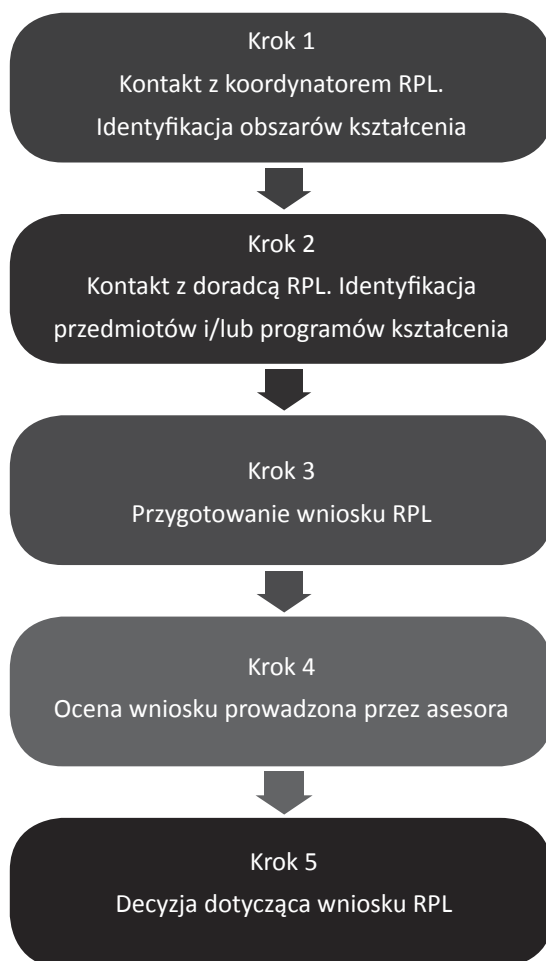
Procedury RPL

Proces budowy Centrum RPL powinien rozpocząć się od wypracowania procedur RPL, optymalnych dla danej uczelni. Procedury te muszą być zgodne

z wewnętrznymi normami uczelni, a także z obowiązującym prawem na poziomie krajowym. Powinny też uwzględniać zasady zawarte w zaleceniach Rady Europy. Procedury regulują przebieg całego procesu RPL, zapewniając jego jakość oraz zgodność z regulacjami prawnymi, co daje gwarancję solidności i wiarygodności osobom ubiegającym się o uznanie efektów uczenia się. Powinny być poddawane stałemu (np. dorocznemu) przeglądowi i w razie potrzeby ulepszone w celu dostosowania ich do zmieniających się warunków otoczenia i przepisów, zwłaszcza dotyczących zapewnienia jakości usług edukacyjnych w szkolnictwie wyższym.

Proces RPL w uczelni rozpoczyna się z chwilą, gdy Kandydat ma możliwość uzyskania porady dotyczącej przygotowania wniosku o uznanie efektów uczenia się osiągniętych poza edukacją formalną. Następnie ma miejsce proces aplikacji, etap oceny wniosku, a na końcu wydawana jest decyzja.

Rysunek 1: Pięć kroków RPL w uczelni

Kandydat, po stwierdzeniu iż uzyskał już cenne efekty uczenia się, które chciałby potwierdzić w sposób formalny, powinien mieć możliwość skontaktowania się osobiście, mailowo lub też telefonicznie z centrum RPL działającym w uczelni. W zależności od potrzeb, liczby kandydatów, każda uczelnia może w odmienny sposób zorganizować proces przygotowania kandydatów do podejścia do procedury RPL. Ze względu na to, iż RPL powinno mieć charakter formacyjny, pozwalający kandydatowi na uczenie się także w trakcie przeprowadzania procedury, kandydaci powinni uzyskać wsparcie na całym etapie jej trwania. Przed złożeniem wniosku RPL Kandydat może (w zależności od zasad w danej uczelni) uzyskać indywidualną poradę lub też wziąć udział w kursie przygotowującym do podejścia do procedury.

Pierwszy ze sposobów, opierający się zazwyczaj o indywidualne spotkania z Doradcą RPL, daje możliwość osobistego kontaktu, skupienia się wyłącznie na przypadku danego Kandydata. Sposób ten jest jednak bardzo kosztowny i czasochłonny. Dlatego też w wielu uczelniach Kandydaci, przed przystąpieniem do procedury proszeni są o wzięcie udziału w kursach lub warsztatach, organizowanych w formie zajęć grupowych, przygotowujących do złożenia wniosku RPL. Sposób ten pozwala na zmniejszenie kosztów procedur RPL. Ze względu na warsztatową formę zajęć umożliwia on interakcji między kandydatami a doradcami RPL, prowadzącymi zazwyczaj ten proces. Kandydat może wybrać formę realizacji pierwszego etapu procedury. Musi jednak mieć świadomość konieczności poniesienia adekwatnych do niej kosztów.

Na tym etapie Kandydat powinien głębiej przemyśleć swoją dotychczasową karierę zawodową i ścieżkę edukacji pozaformalnej pod kątem osiągniętych efektów uczenia się. Powinien też zrozumieć czym są dowody potwierdzające te efekty.

Kandydat powinien mieć zapewnioną możliwość zapoznania się z katalogiem przedmiotów, modułów, kierunków studiów oferowanych przez uczelnię, a także efektów kształcenia. Powinien otrzymać wsparcie w celu jednoznacznego zidentyfikowania programów kształcenia (dla kierunków studiów na określonym poziomie i o określonym profilu kształcenia) lub przedmiotów/modułów kształcenia, dla których zakładane efekty kształcenia są zgodne, w opinii Kandydata, z efektami osiągniętymi przez niego w wyniku uprzedniego uczenia się podczas pracy zawodowej lub przez inne doświadczenia. Kandydat powinien to zrobić z pomocą Doradcy RPL, który potwierdzi, w stosunku do których przedmiotów/modułów Kandydat powinien złożyć wnioski RPL. Po dokonaniu

ostatecznej identyfikacji konkretnych przedmiotów/modułów kształcenia, dla których zakładane efekty kształcenia są zgodne z efektami uczenia się osiągniętymi przez Kandydata, i o których uznanie będzie się ubiegał, Doradca RPL wskazuje Asesora (Asesorów), którego obszar kompetencji pozwala na dokonanie oceny wniosku RPL. Obowiązkiem Doradcy RPL jest również nawiązanie kontaktu z Asesorem i upewnienie się, jakiej formy dowodów oczekuje Asesor. W pewnych wypadkach może to być jedynie portfolio zawierające zestaw dokumentów, w innych Asesor może prosić o prezentację, pracę pisemną lub też poddanie się ustnemu egzaminowi.

Kandydat powinien samodzielnie dopasować zidentyfikowane efekty uczenia się nabyte poza edukacją formalną do programów/przedmiotów/modułów najbardziej odpowiednich w ofercie uczelni ze względu na rozwijane efekty kształcenia. Liczba przedmiotów, o uznanie których Kandydat będzie mógł się ubiegać, będzie zależeć od zakresu uprzedniego uczenia się, wynikającego z doświadczenia, pracy zawodowej, odbytych szkoleń itp. oraz ograniczeń wynikających z przepisów obowiązujących w danej uczelni oraz kraju.

Proces oceny

Rozumienie oceny w ramach RPL powinno być holistyczne. Oznacza to, że ocena osiągnięć kandydatów nie może być jedynie technicznym, zautomatyzowanym procesem polegającym na ocenie dokumentów.

Ocena efektów uczenia się nabytych poza systemem formalnej edukacji powinna być:

- skupiona wokół osoby uczącego się i nakierowana na jego rozwój. Ocena nie ma na celu wytykania kandydatom czego nie umieją, ale ma być nakierowana na planowanie dalszych ścieżek jego rozwoju
- rozumiana jako element holistycznego procesu uczenia się przez całe życie i być prowadzona w sposób, który promuje godność, zaufanie i szanse edukacyjne
- promować elastyczność w doborze metod oceny, adekwatnych do doświadczeń kandydata oraz specyfiki ocenianych efektów, a także sytuacji oceny

Każda uczelnia powinna mieć opracowany na swoje potrzeby wniosek RPL, przewodnik dla kandydatów oraz wytyczne i formularze oceny dla asesorów.

Dokumenty te mogą być przygotowane samodzielnie przez każdą z uczelni, jak również uwspólnione dla całego kraju. Wniosek powinien być przez Kandydata przygotowywany w formie elektronicznej. Uczelnia powinna udostępniać wnioski w formie otwartych plików, które kandydaci mogą łatwo edytować i poprzez to pokazywać osiągnięte efekty uczenia się, lub też w formie formularzy online. Wypełniony wniosek Kandydat zazwyczaj przesyła do Doradcy RPL. Forma złożenia wniosku (wydruk, wersja elektroniczna) powinna być dostosowana do zasad obowiązujących w danej uczelni.

Praca nad przygotowaniem wniosku i zgromadzenie wszystkich niezbędnych dowodów może być czasochłonna. Kandydaci powinni mieć możliwość dostosowania długości procesu do własnych możliwości, pracy zawodowej oraz obowiązków rodzinnych. Nie powinno być zatem sztywnych formalnych terminów dotyczących czasu, jaki Kandydat ma na przygotowanie wniosku i zgromadzenie niezbędnych dowodów. Zasadą procesu RPL jest to, iż inicjatywa przygotowania i złożenia wniosku zawsze zostaje po stronie aplikującego. Od jego decyzji zależy też czy proces zostanie ukończony, czy też nie. Odpowiedzialność za ukończenie uzgodnionego procesu oceny osiągniętych efektów (np. przedstawienie dowodów uprzedniego uczenia się, napisanie referatu prezentującego autorefleksję uczącego się w odniesieniu do efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną, wzięcie udziału w rozmowie oceniającej/egzaminie), spoczywa na Kandydacie. W różnych krajach, ze względu na obowiązujące odmienne zasady dotyczące RPL, proces może być obwarowany pewnymi obostrzeniami dotyczącymi terminów, np. w odniesieniu do pewnych etapów procedury lub płatności. W przypadku, gdy kandydat ubiega się o uznanie fragmentu studiów, które chce rozpocząć, procedura RPL musi się zakończyć przed ich rozpoczęciem – wtedy procedura i terminarz musi być dostosowany do obowiązujących zasad. Ponadto istnieje konieczność dostosowania się do ogólnych terminów uniwersyteckich, np. organizacji roku akademickiego czy też planu studiów.

Metody oceny wniosków

Istnieją różne metody oceny wniosków RPL przez Asesorów. Metody (jedno lub wieloetapowe) powinny być adekwatne do charakteru efektów uczenia się, o których uznanie ubiega się Kandydat. Asesor RPL nie powinien

być zaangażowany w przygotowanie wniosku RPL. Nie może też pozostawać w konflikcie interesów z Kandydatem (np. asesor nie może być jednocześnie pracodawcą, członkiem rodziny lub byłym promotorem Kandydata). Asesor RPL jest członkiem kadry dydaktycznej, znającym program lub przedmiot, którego dotyczy wniosek i doskonale rozumie poziom wiedzy i zrozumienia oraz rodzaj umiejętności, które są wymagane w danym module od studentów ocenianych w konwencjonalny sposób. Dzięki temu kandydaci przystępujący do procedury RPL mogą być pewni, że każdy punkt ECTS, który jest przyznawany, będzie na tym samym poziomie i będzie mieć taki sam status w ramach programu studiów, jak dla każdego studenta.

Aby zapewnić obiektywność procesu i zgodność z uczelnianymi wymaganiami w zakresie zapewnienia jakości Doradca i Asesor RPL nie współpracują w ramach realizacji procedur oceny wniosków RPL. Zwykle do oceny jednego wniosku przydzielony jest tylko jeden Asesor RPL, ale jeśli wniosek Kandydata dotyczy więcej niż jednego głównego obszaru tematycznego, zaangażowany może być więcej niż jeden Asesor RPL. Tak jak w przypadku innych rodzajów pracy dydaktycznej w uczelni i dokonywanej w jej ramach oceny efektów osiągniętych przez uczących się, Asesor RPL powinien być autonomiczny w swojej ocenie. Może ponadto poprosić Kandydata o wskazanie dodatkowych dowodów na wsparcie jego wniosku, np. poprosić osobę aplikującą o wzięcie udziału w egzaminie ustnym lub pisemnym. Asesor po zakończeniu oceny wniosku RPL Kandydata, przesyła swoją decyzję do Koordynatora RPL, który odpowiedzialny jest za formalną procedurę uznania efektów uczenia się uzyskanych poza edukacją formalną. W wypadku nie uznania dowodu potwierdzającego uzyskanie efektu uczenia się lub stwierdzenia, że poziom jego opanowania jest niewystarczający, Kandydat powinien otrzymać od Asesora jasną informację zwrotną, dlaczego dowód został odrzucony, lub czego powinien się nauczyć, aby uzyskać potwierdzenie opanowania danego efektu uczenia się. Zakończenie procesu oceny oznacza decyzję o stwierdzeniu równoważności efektów uczenia się osiągniętych przez Kandydata poza formalną edukacją z efektami kształcenia studenta, który ukończył określony kurs, moduł lub program. W konsekwencji oznacza zaproponowanie przyznania określonej liczby punktów ECTS na określonym poziomie KRR i profilu studiów (akademicki/zawodowy). Równoważność efektów uczenia się powinna być rozpatrywana w odniesieniu do wszystkich efektów kształcenia (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) dla każdego przedmiotu/modułu. Kiedy wniosek

Kandydata zostanie oceniony, Asesor RPL powiadamia Koordynatora RPL. Koordynator RPL przesyła Komitetowi RPL do zatwierdzenia ocenione pozytywnie wnioski i upewnia się, że Kandydat został o wyniku powiadomiony pisemnie.

Po zatwierdzeniu przez Komitet RPL, potwierdzone efekty uprzedniego uczenia się odnoszące się do konkretnych przedmiotów/programów kształcenia zostaną uwzględnione w procesie uzyskania przez uczącego się dyplomu (jeżeli procedura RPL miała na celu uznanie części przedmiotów w ramach programu studiów). W wyniku pozytywnej oceny Kandydat powinien otrzymać oficjalne pismo potwierdzające uznanie efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną w odniesieniu do konkretnych przedmiotów/modułów oferowanych przez uczelnię, z informacją o uzyskanej liczbie punktów ECTS i poziomie KRK, do którego są przypisane.

Proces RPL – organizacja i główne role

Role w procesie RPL dzielą się na te o charakterze administracyjnym (Koordynator RPL, Komitet RPL), doradczym (Doradca RPL) oraz naukowo-dydaktycznym (Asesor). W zależności od obowiązujących w danej uczelni zasad, procedura RPL może być bardziej scentralizowana, wtedy Koordynatorzy i Doradcy pracują w ramach centrum RPL, lub też zdecentralizowana – wtedy funkcje doradcze, jak również ocena, realizowane są na wydziałach lub w instytutach. W zależności od potrzeb uczelni, należy podjąć decyzję dotyczącą zlokalizowania w strukturze organizacyjnej komórki (komórek) odpowiedzialnej za procesy RPL. Komórka taka może znajdować się na centralnym poziomie uczelni i podlegać bezpośrednio np. władzom odpowiedzialnym za proces dydaktyczny. Centrum RPL może być częścią większej struktury, np. odpowiedzialnej za procesy Uczenia się przez całe życie realizowane w uczelni (Centrum LLL).

- Koordynator RPL - pracownik administracyjny, który koordynuje obsługę procedur RPL. Jest pierwszym punktem kontaktu dla kandydatów RPL, jego obowiązkiem jest poinformowanie kandydata o możliwościach w zakresie RPL i skierowanie do odpowiedniego Doradcy RPL.
- Doradca RPL - ekspert w obszarze, w którym Kandydat pragnie złożyć wniosek RPL. Może być członkiem kadry akademickiej, może też być pracownikiem administracji, znającym szczegółowo programy kształcenia oraz wymogi dotyczące poszczególnych przedmiotów. Posiada umiejętności sporządzania

bilansu edukacyjno-zawodowego. Doradca RPL pomaga Kandydatowi przygotować wniosek do oceny oraz kieruje wniosek do odpowiedniego Asesora.

- Asesor RPL - specjalista w danym obszarze tematycznym i członek kadry akademickiej. Zazwyczaj nie jest zaangażowany w przygotowanie przez kandydata wniosku RPL. Asesor RPL ocenia wniosek Kandydata, który składany jest w formie pracy pisemnej, praktycznej, ustnej prezentacji albo innej adekwatnej dla udowodnienia osiągnięcia określonego efektu uczenia się. Proponuje także liczbę przypisanych do nich punktów ECTS oraz poziom KRK, na którym efekty zostały osiągnięte.
- Komitet RPL-organ funkcjonujący na poziomie centralnym uczelni, powoływany przez Rektora. W jego skład wchodzi przedstawiciele poszczególnych Wydziałów, na których przeprowadzane są procedury RPL, Koordynator RPL oraz ewentualnie inne osoby powołane przez władze uczelni. Komitet RPL ma kompetencje właściwe jednostce certyfikującej. Formalnie zatwierdza wyniki oceny RPL, czuwa nad poprawnością merytorycznego doboru asesorów oraz nad dostosowaniem procedur do obowiązującego w uczelni systemu zapewnienia jakości usług RPL. Komitety RPL posiadają przekazane im przez Rady Wydziałów prawo do zatwierdzania procesów oceny RPL. W tym celu, rozpatrzone pozytywnie przez asesora wnioski RPL Kandydatów, powinny być przekazane do Komitetu RPL poprzez Koordynatora RPL. Komitet RPL zwoływany jest przez Koordynatora RPL.

Kompetencje kadry RPL

Odpowiednio przeszkolona, kompetentna kadra, jest warunkiem koniecznym dla prowadzenia procedur RPL w uczelni. W początkowym okresie istnienia centrum RPL i wprowadzania procedur RPL do uczelni należy skupić się na szkoleniu liderów RPL, kadry akademickiej, która mogłaby w roli ambasadorów propagować ideę w środowisku akademickim.

Lider RPL:

- Potrafi wpływać na osoby decyzyjne na wydziałach/w instytutach i przekonywać je do RPL
- Jest wiarygodny w oczach środowiska akademickiego, cieszy się renomą

Pracownicy zaangażowani w proces RPL, powinni posiadać dobrą wiedzę dotyczącą programów nauczania, efektów uczenia się, ram kwalifikacji, a także specyfiki różnych kompetencji zawodowych (Koordynator, Doradca) oraz specjalistyczną wiedzę w ramach danej dziedziny (Asesor). Niezwykle istotne są ich kompetencje społeczne, zwłaszcza w zakresie komunikacji, pracy zespołowej, współpracy z różnorodnymi interesariuszami. Istotne jest również zapewnienie ich niezależności oraz bezstronności.

Pracownicy centrum RPL muszą posiadać wiedzę na temat systemów zapewniania jakości, zarówno w odniesieniu do procesów kształcenia oraz uznawania kwalifikacji, jak i obsługi specyficznego klienta usług RPL. Osoby zaangażowane w proces doradztwa na rzecz kandydatów RPL (Koordynatorzy, Doradcy) muszą ponadto posiadać umiejętność przygotowania kandydatów do procedury, również poprzez rozumienie tego, w jaki sposób nieformalne i pozaformalne efekty uczenia się mogą przekładać się na formalne efekty kształcenia w uczelniach. Zarówno Koordynator jak i Doradca powinni też posiadać wiedzę z zakresu doradztwa zawodowego/doradztwa kariery, sporządzania bilansu edukacyjno-zawodowego, która pozwoli im lepiej rozpoznać zakres efektów uczenia się możliwy do zdobycia w określonym środowisku zawodowym, czy w drodze innych doświadczeń życiowych i wskazać adekwatne do nich moduły czy programy kształcenia w uczelni.

Doradca RPL powinien w szczególności:

- Posiadać wiedzę i doświadczenie pozwalające na prowadzenie procesu RPL w kontekście danej uczelni
- Mieć umiejętności i cechy osobowości pomagające wspierać kandydatów w trakcie całego procesu
- Mieć umiejętność wsparcia kandydatów w zakresie identyfikacji ich wcześniejszego uczenia się w różnych kontekstach i pomóc w identyfikacji konkretnych efektów uczenia się, które przez to osiągnęli
- Pomagać kandydatom w rozpoznawaniu ich wcześniejszych osiągnięć, niezależnie czy uzyskali je przez uczenie się nieformalne czy też pozaformalne

Niezbędne są szkolenia dla asesorów. Wiedza i doświadczenie dydaktyczne wynikające z pracy na uczelni nie są wystarczające, gdyż w sytuacji oceny w ramach RPL asesorzy muszą dokonać porównania i oceny dowodów uczenia się, pochodzących z różnorodnych doświadczeń kandydata.

Zapewnianie jakości

Zapewnianie jakości procesu RPL jest kluczowe dla jego spójności, przejrzystości oraz dostępności. Uczelnia powinna włączyć plan zapewniania jakości w wewnętrzny system jakości obowiązujący w danej instytucji.

Niezwykle istotnym elementem procedur zapewniania jakości jest ustalenie przejrzystej polityki oceny. Polityka oceny:

- Zapewnia ramy w jakich pracują asesorzy i przeprowadzane są procedury oceny wniosków
- zapewnia ujednolicone rozumienie terminów, celów oraz rezultatów oceny
- zapewnia spójność w procesie oceny przez promowanie przestrzegania zasady ważności, uczciwości, rzetelności i elastyczności
- określa role i obowiązki kluczowych uczestników w procesie oceny

Jest ważnym, aby zwrócić uwagę na:

- Odpowiednie działania informacyjne dotyczące zasad polityki oceny skierowane do wszystkich pracowników zaangażowanych w ten proces
- Upewnienie się, że dokumentacja dotycząca polityki oceny jest zrozumiała i dostępna dla wszystkich pracowników, a także dla kandydatów
- Monitoring i ewaluacja jest regularnie przeprowadzana, również wtedy kiedy polityka oceny została już zaimplementowana

Uczelnie powinny też gromadzić, w formie baz danych, informacje o złożonych aplikacjach oraz wynikach oceny. Pozwoli to na monitoring i ewaluację w procesie stałego ulepszania procedur RPL w uczelni.

Polityka informacyjna i wykorzystanie technologii

Odpowiednia polityka informacyjna w zakresie RPL jest bardzo istotna dla efektywnej komunikacji z kandydatami. Podczas tworzenia centrum RPL w uczelni należy zatem zwrócić szczególną uwagę na odpowiednie przygotowanie i udostępnianie informacji, zwłaszcza poprzez wykorzystanie stron www.

Dobra strona internetowa, zawierająca komplet informacji może być niezwykle

pomocna w procesie dystrybucji informacji, formularzy i innych ważnych informacji o przebiegu procedur w uczelni.

Dobra strona internetowa centrum RPL powinna:

- dawać możliwość pozyskania pełnych informacji na temat przebiegu procedur RPL, w tym procesu oceny, zawierać pełne, przekrojowe informacje oraz w przejrzysty sposób przybliżać kandydatom przebieg procesu oraz jego kosztów
- prezentować studia przypadku, na podstawie których kandydat może poznać wyzwania przed jakimi stanęły osoby podejmujące się potwierdzenia efektów uczenia się
- dawać możliwość zdalnego umówienia się z na indywidualne spotkanie z Doradcą RPL czy też telekonferencję (np. za pomocą Skype)
- umożliwiać elektroniczną rejestrację wniosku
- udostępniać informacje o prowadzonych kursach przygotowawczych oraz dawać możliwość elektronicznej rejestracji na kurs

Ponadto pracownicy centrum RPL mogą prowadzić blogi, w tym video blogi pozwalające wszystkim zainteresowanym zapoznać się z doświadczeniami osób, które poddały się procedurze RPL. Na tej podstawie zainteresowani mogą zrozumieć, z jakimi problemami będą mieć do czynienia i przygotować się do udziału w procedurze. Warto również zwrócić uwagę na aktywność w mediach społecznościach, takich jak np. Twitter, Facebook, dzięki którym możliwe będzie dotarcie do szerokiej rzeszy potencjalnych kandydatów.

W celu minimalizacji kosztów obsługi centrum RPL w jak największym stopniu zaleca się też wykorzystanie nowych technologii. Proces obiegu dokumentów w trakcie aplikacji oraz oceny powinien być elektroniczny, co może wpłynąć zarówno na jego przyspieszenie, jak i obniżenie kosztów.

Źródła:

Blom R., Parker B. & Keevy J. (2007), The recognition of non-formal and informal learning in South Africa. Country Background Report prepared for the OECD Thematic Review on Recognition of Non-Formal and Informal Learning, The South African Qualifications Authority: Hatfield.
Available online: <http://www.oecd.org/southafrica/41680370.pdf>

Brogan J., (2012), How to set up and run a Credit Rating Centre. RPL Assessors' competence framework, URPL project meeting, Kraków, 9th July 2012.

Jałocha B. & Prawelska-Skrzypek G. (2013), The Challenges of Designing and Managing a University RPL Centre, in: *Recognition of Prior Learning in higher education – challenges of designing the system*, Institute for the Development of Education: Zagreb.

Prior Learning Assessment, Marylhurst University video blog
<https://blog.marylhurst.edu/pla/>

Qualifications and Curriculum Authority (2010), Claiming credit. Guidance on the recognition of prior learning within the Qualifications and Credit Framework, QCDA: Coventry. Available online: http://www.viauc.dk/projekter/NVR/Documents/Viden%20om%20realkompetencer/claiming_credit_qcda104726.pdf

Rada Unii Europejskiej. (2012), Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (2012/C 398/01)

Recognition of Prior Learning (RPL) service in Cork Institute of Technology
<http://www.cit.ie/rpl>

Tallinn University of Technology APEL procedures
<http://www.ttu.ee/studying/new-and-currentstudent/apel/procedure/>

The Center for Experiential Learning & Assessment, Marylhurst University
<http://www.marylhurst.edu/academics/prior-learning-assessment/index.html>

The Council for Adult and Experiential Learning (CAEL)
<http://www.cael.org/pla.htm>